

Dnr 2021/0272 KS-5
Diarienum: Diarienum: 460

Sollentuna kommuns svar på remiss från Miljödepartementet Äga avfall – en del av den cirkulära ekonomin (SOU 2021:24)

Sollentuna är generellt positiva till införandet av möjligheter att återanvända avfall som en del i den cirkulära ekonomin. Dock behöver konsekvenserna av att avveckla det kommunala renhållningsmonopolet utredas och motiveras bättre. Förslaget kan få stora konsekvenser för kommunerna och möjligheten att reglera avfallsfrågor i renhållningsbestämmelser och avfallstaxor. Därför vill Sollentuna kommun framföra följande synpunkter:

1. Ett frival, enligt utredningens förslag, kan öka risken för påverkan på miljön och människors hälsa samt ökad kriminalitet. Detta då privatpersoner och privata aktörer har varierande ambition i att följa gällande lagstiftning. Ett tydligt exempel är situationen i Botkyrka kommun och NMT.
2. Frivalet riskerar även att leda till en ökad nedskräpning. Att spåra och hitta den ansvarige är redan idag en omöjlig uppgift för tillsynsmyndigheten och blir det fler inblandade aktörer riskerar detta att kompliceras ännu mer. I slutändan kommer detta leda till en ökad kostnad för kommunerna. I utredningen hänvisar man till uppgifter om att nedskräpning och illegal hantering främst rör elektroniskt avfall och metallavfall. De nedskräpningsärenden som vi i Sollentuna kommun hanterar handlar, med stor majoritet, främst om kommunalt avfall (restavfall, möbler och dylikt).
3. Frivalet kommer leda till ett ökat administrativt arbete för tillsynsmyndigheten bland annat med anledning av det årliga rapporteringskrav som föreslås och de ansökningar som kan förväntas inkomma. Att granska avfallsstatistik och liknande är en komplicerad tillsyn då det ofta rör sig om flera inblandade aktörer (oftast gränsöverskridande) och är svåra att följa genom alla led. Hur tillsynen ska genomföras lokalt och gränsöverskridande samt hur en anmälningsprocess ska se ut behöver bli mycket tydligare.
4. I utredningen är det inte tydligt vilka positiva miljöeffekter en omställning till frival skulle innebära och hur den dessutom leder till ökad återvinning och cirkulär omställning. Detta behöver utredas mycket mer i detalj.

5. Ur ett miljöperspektiv kan även ett frival öka mängden transporter. Fördelen med att kommunen hämtar det kommunala avfallet är att man på ett smidigt sätt kan minska transporterna.
6. Även förslaget om utökad dispens behöver utredas mer för att kunna ta ställning till de olika alternativen.
7. Frivalslösningarna kan innebära en mindre hållbar hantering av avfallet än den som den aktuella kommunen erbjuder. Det borde således finnas en möjlighet att neka frival i de fall det finns skäl att tro att den leder till en mindre hållbar lösning för att uppnå syftet med frival. Men det är nog uppenbart att en sådan prövning av ansökningar om frival är svår att genomföra på ett rättssäkert sätt.
8. Konsekvensbeskrivningen i utredningen bygger på grova antaganden om hur stor del av verksamheterna som kommer att utnyttja möjligheten till frival. Det är också svårt att bedöma i vilken utsträckning de erfarenheter som refereras till från andra länder är applicerbara. Det är särskilt viktigt att de länder som refereras till inte infört lösningar liknande frival för att öka den cirkulära ekonomin. Därför befarar kommunen att konsekvenserna kan bli större än vad som beskrivs i rapporten.